

Datum: Rijeka, 18. srpnja 2024.

Kolegij: ETIKA ZDRAVSTVENE SKRBI

Voditelj: izv. prof. dr. sc. Saša Horvat (sasa.horvat@medri.uniri.hr)

Izvoditelji:

izv. prof. dr. sc. Marko Medved (marko.medved@medri.uniri.hr)

dr. sc. Ivana Tutić Grokša, mag. act. soc. (ivanatg@medri.uniri.hr)

Ana Depope, mag. soc. (ana.depope@medri.uniri.hr)

Katedra: Katedra za javno zdravstvo

Studij: Prijediplomski stručni studiji - Radiološka tehnologija redovni

Godina studija: 1

Akadska godina: 2024./2025.

IZVEDBENI NASTAVNI PLAN

Podaci o kolegiju (kratak opis kolegija, opće upute, gdje se i u kojem obliku organizira nastava, potreban pribor, upute o pohađanju i pripremi za nastavu, obveze studenata i sl.):

Kolegij Etika zdravstvene skrbi je obvezni kolegij na prvoj godini prijediplomskog stručnog studija Radiološka tehnologija i sastoji se od 15 sati predavanja i 15 sati seminara, ukupno 30 sati. Kolegij se izvodi u prostorijama Fakulteta zdravstvenih studija.

Cilj kolegija Etika zdravstvene skrbi je usvajanje znanja i stjecanje kompetencija za suočavanje s bioetičkim dilemama s kojima će se susretati prvostupnici preddiplomskog stručnog studija Radiološke tehnologije u svom profesionalnom djelovanju. Usvajanjem nastavnog sadržaja cilj ovog kolegija se ostvaruje u stjecanju znanja o povijesnom i filozofskom razvoju etike zdravstvene skrbi, u osposobljavanju studenata/ica za bioetičku analizu i argumentaciju odabranih bioetičkih rješenja (prema teorijama i modelima), u razumijevanju dinamike odnosa između tehnološkog razvoja i postojećih te novih bioetičkih pitanja koje ova dinamika odnosa otvara, u uočavanju postojanja različitih pristupa u rješavanju bioetičkih problema u konkretnom kontekstu (pluralističko društvo), te u usvajanju i primjeni Kodeksa etike i deontologije radioloških tehničara.

Sadržaj kolegija je sljedeći:

O etici O skrbi

Etika zdravstvene skrbi – povijesni presjek Bioetika – pojam, definicija, interdisciplinarnost Bioetička načela u radiologiji

Etičke teorije

Dijalektika autonomije i odgovornosti u pluralističkom svijetu Informirana suglasnost pacijenta

Istina i privatnost pacijenata

Načelo pravednosti i prava pacijenata

Etičko savjetovanje i klinička etička povjerenstva

Bio-psiho-socijalna perspektiva rješavanja etičke dileme (prikazi slučajeva) Kodeks etike i deontologije radioloških tehnologa

Moralni distress

Etika i palijativna skrb

Izvođenje nastave: Nastava se izvodi u obliku predavanja i seminara. Predviđeno vrijeme trajanja nastave je raspoređeno kroz četrnaest tjedana u drugom semestru akademske godine 2024./2025.

Kroz 14 odabranih tema predavanja studenti ulaze u sadržaj kolegija. U seminarskom dijelu studenti produbljuju odabranu temu iz područja etike zdravstvene skrbi koju uz konzultacije s nastavnikom, prezentiraju ostalim

polaznicima kolegija. Svoje istraživanje predstavljeno kroz prezentaciju studenti nadopunjenu dobivenim komentarima i primjedbama i predaju kao seminarski rad u pismenom obliku. Na kraju semestra je obvezni završni pismeni ispit

Popis obvezne ispitne literature:

Gosić N. Bioetika in vivo, Pergamena, Zagreb, 2005.
Gosić N. »Hipokratova zakletva - povijesna perspektiva u bioetici i bioetičkoj edukaciji« u: Gosić N. *Bioetičke perspektive*, Pergamena, Zagreb, 2011., str. 23-28.
Hrvatska komora zdravstvenih djelatnika, Kodeks etike i deontologije radioloških tehnologa, dostupni na <http://www.zrtd.org/wp-content/uploads/2020/02/Kodeks-etike-i-deontologije-radioloških-tehnologa.pdf> Predavanja (PowerPoint prezentacije)
Franjić D., Miljko M., Umjetna inteligencija u radiologiji: etički problemi, *Zdravstveni glasnik*, 2020. Vol. 6. No. 2

Popis dopunske literature:

Čović, A.: Etika i bioetika, Pergamena, Zagreb, 2004.
Prlić, N.: „Etika zdravstvenih djelatnika“, u: *Zdravstvena njega*, VII. izd. Školska knjiga, Zagreb 2003.
Loewy E.H. - Loewy R. S.: *Textbook of Healthcare Ethics*, 2nd Edition, Kluwer Academic Publishers 2004. Di Nucci E.: *Ethics in Healthcare*, Rowman & Littlefield International, London 2018.
Ashcroft R. E. - Dawson A. - Draper H. - McMillan J. R.: *Principles of Health Care Ethics*, 2nd Edition, John Wiley & Sons Ltd, England 2007.
Moskop J. C., *Ethics and Health Care. An Introduction*, Cambridge University Press 2016.

Nastavni plan:

Popis predavanja (s naslovima i pojašnjenjem):

<p>P1 O etici</p> <p><u>Ishodi učenja:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Razumjeti pojam etika - Definirati etiku kao filozofsku disciplinu - Razlikovati deskriptivnu i normativnu etika - Objasniti pojam medicinska etika <p>P2 O skrbi</p> <p><u>Ishodi učenja:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Razumjeti pojam skrbi - Objasniti dimenzije skrbi - Vrjednovati etiku skrbi - Objasniti pojam skrbi u medicinskoj etici <p>P3 Etika zdravstvene skrbi – povijesni presjek</p> <p><u>Ishodi učenja:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Razumjeti pojam etika zdravstvene skrbi - Razlikovati faze povijesnog razvoja etike zdravstvene skrbi (primitivna društva, antički svijet, srednji vijek, prosvjetiteljstvo i moderno doba, etika zdravstvene skrbi u 20. stoljeću) - Analizirati i argumentirati definiciju zdravlja prema Svjetskoj zdravstvenoj organizaciji <p>P4 Bioetika – pojam, definicija, interdisciplinarnost, dijalog</p> <p><u>Ishodi učenja:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Razumjeti pojam bioetika - Obrazložiti povijesni kontekst nastanka i razvoja bioetike - Razlikovati bioetičke perspektive u medicini, - Opisati razlike u pristupu pacijentu kod medicine potreba i medicine želja

P5 Bioetička načela u radiološkoj tehnologiji

Ishodi učenja:

- Definirati bioetička načela,
- Obrazložiti princip ranjivosti u bioetici
- Razumjeti važnost koncepta kvaliteta života
- Identificirati bioetičke dileme u radiološkoj tehnologiji

P6 Etičke teorije

Ishodi učenja:

- Objasniti načine etičkog rasuđivanja u donošenju odluka,
 - Prepoznati vrijednosti u društvu i vrijednosti u zdravstvu,
 - Razumjeti različite etičke teorije (deontološke, utilitarističke i etika vrline)
 - Kritički promišljati i argumentirati različite etičke pristupe

P7 Dijalektika autonomije i odgovornosti u pluralističkom svijetu

Ishodi učenja:

- Prepoznati i odrediti obveze i prava u odnosu pacijent – zdravstveni djelatnik
- Razumjeti i objasniti različite pristupe autonomiji u različitim kulturama
- Definirati i objasniti različita prava pacijenata i njihovu primjenu u različitim kulturološkim kontekstima

P8 Informirana suglasnost pacijenta

Ishodi učenja:

- Objasniti i razumjeti pacijentovo pravo na informiranu suglasnost
- Identificirati elementi informiranog pristanka
- Objasniti proces informiranja pacijenta
- Analizirati zakonski okvir Zakona o informiranoj suglasnosti u Hrvatskoj

P9 Istina i privatnost pacijenata

Ishodi učenja:

- Interpretirati pravo na istinu i privatnost u medicinskoj praksi
- Razumjeti i objasniti razloge ograničenja govora istine u medicinskoj praksi
- Analizirati pravne norme Zakona o zaštiti prava pacijenata koje se odnose na privatnost pacijenta i njegovo pravna informiranost

P10 Načelo pravednosti i prava pacijenata

Ishodi učenja:

- Razumjeti načelo pravednosti u bioetici
- Objasniti ulogu pravednosti u raspodjeli doprinosa istraživanja,
- Identificirati i objasniti međunarodne dokumente i kodekse o pravima pacijenata i njihovoj zaštiti (zdravstvenaskrb, moždana smrt, donacija organa)

P11 Etičko savjetovanje i klinička etička povjerenstva

Ishodi učenja:

- Razumjeti funkciju i svrhu etičkog povjerenstva u bolnici,
- Identificirati profesionalni profil članova etičkog povjerenstva,
- Objasniti načine donošenja etičkih odluka u kliničkoj praksi

P12 Bio-psiho-socijalna perspektiva rješavanja etičke dileme (prikazi slučaja)

Ishodi učenja:

- Razumjeti i identificirati interdisciplinarni i transdisciplinarni pristup rješavanju etičkih dilema u medicini
- Analizirati i argumentirati važnost profesionalne komunikacije s pacijentom,
- Prepoznati i objasniti važnost i načine integracije skrbi pacijenata
- Analizirati elemente holističkog pristupa osobi pacijenta u planu liječenja i skrbi

P13 Kodeks etike i deontologije radioloških tehnologa

Ishodi učenja:

- Analiza Kodeks etike i deontologije radioloških tehnologa

- Analiza pravnih i etičkih normi na primjerima iz prakse radioloških tehnologa

P14 Moralni distress

Ishodi učenja:

- Definirati pojam moralno distresa pojma,
- Prepoznati povezanost etike skrbi u zdravstvu i moralnog distresa,
- Identificirati moralni distress zdravstvenih djelatnika kao jedan od razloga krize u zdravstvu

Popis seminara s pojašnjenjem:

S1 Kako napisati seminarski rad i izložiti seminarsku prezentaciju?

Ciljevi i ishod: napisati kvalitetan seminarski rad, pronaći i koristiti relevantnu seminarsku literaturu, pripremiti kvalitetnu prezentaciju

S2-S11 Studentske prezentacije

S12 – Etika skrbi i feminizam

Ciljevi i ishod: analizirati pružanje zdravstvene skrbi iz feminističke perspektive

S13 – Informirani pristanak

Ciljevi i ishod: prepoznati svrhu i ključne elemente informiranog pristanka u zdravstvenoj skrbi i u istraživanjima

S14 – Pružanje zdravstvene skrbi manjinskim skupinama

Ciljevi i ishod: analizirati pružanje zdravstvene skrbi različitim manjinskim skupinama, definirati i razumjeti pojam interseksionalnosti u kontekstu zdravstvene skrbi

Popis vježbi s pojašnjenjem:

/

Obveze studenata:

Redovito pohađanje nastave, obvezna priprema i izlaganje seminarske teme, te obvezno polaganje završnog pismenog ispita.

Ispit (način polaganja ispita, opis pisanog/usmenog/praktičnog dijela ispita, način bodovanja, kriterij ocjenjivanja):

Elementi završne ocjene su sljedeći: **Obvezna prezentacija teme i pismeni seminarski rad te obvezni završni pismeni ispit.**

Pismeni dio ispita

Ukupan postotak uspješnosti studenata/ica tijekom nastave čini 30 bodova i završni pismeni ispit 70 bodova.

Svakopitanje u završnom pismenom ispitu nosi jedan bod. Za prolaz na završnom ispitu potrebno je ostvariti najmanje 50% odnosno 35 bodova.

Broj točnih odgovora	Broj bodova
35	35 (50%)
36	36
37	37
38	38
39	39

40	40
41	41
42	42
43	43
44	44
45	45
46	46
47	47
48	48
49	49
50	50
51	51
52	52
53	53
54	54
55	55
56	56
57	57
58	58
59	59
60	60
61	61
62	62
63	63
64	64
65	65
66	66
67	67
68	68
69	69
70	70

Usmeni dio ispita

Ostvariti maksimalnih 30 bodova seminarskim radom moguće je na sljedeći način: prezentacija mora sadržavati **uvod** (5 bodova ostvaruje se za: naslov teme, određenje ključnih pojmova, prikaz razrade prezentacije, prikaz ograničenja istraživanja i postavljanjem 2-3 pitanja na koja izlaganje nudi odgovor), **određenje pojmova** (5 bodova ostvaruje se za: definiranje pojmova – jedna ili više definicija, pojašnjenje odabrane definicije, problematičnost definicije – ukoliko postoji, važnost bioetičkog aspekta odabrane teme, interdisciplinarni pristup bioetičkom pitanju), **razradu teme** (5 bodova ostvaruje se za: jasno izraženi bioetički aspekt seminarskog rada, argumente „za“ i „protiv“ određenog bioetičkog promišljanja, prikaz širine bioetičkog interdisciplinarnog propitivanja odabrane teme i postavljanje pitanja koje bioetička rasprava o temi otvara), **zaključak** (5 bodova ostvaruje se za: kratki sažetak izlaganja, podcrtavanje glavnih naglasaka izabrane teme, izvođenje osobnog zaključka na temelju predstavljene prezentacije, kratke odgovore na pitanja uvoda, postavljanje dva pitanja za diskusiju) i **literaturu** (5 bodova se za: 1-3 izvora – 1 bod, 4 izvora – 2 boda, 5 izvora 3 boda, 6 izvora 4 boda i više od 6 izvora 5 bodova), a student/ica poštivati unaprijed određeno **vrijeme** izlaganja (5 bodova ostvaruje se za poštivanje dogovorenog vremena i termina a prelaskom vremena bodovi se umanjuju) (ukupno 30 bodova).

Seminarski rad: treba imati istu **strukturu** kao i prezentacija i student/ica ga mora **predati u roku** od **tjedan dana** nakon

održanog izlaganja.

Seminarski radovi su podložni provjeri autentičnosti u programima Turnitin i programima za detekciju korištenja umjetne inteligencije.

ČLANAK 42.

Ocjenjivanje unutar Europskog sustava stjecanja i prijenosa bodova

- (1) Uspjeh studenta za svaki predmet izražava se ECTS skalom ocjenjivanja u postocima od 0 do 100 % ocjenskih bodova pri čemu prolazna ocjena ne može biti niža od 50 % ocjenskih bodova.
- (2) Praćenje i ocjenjivanje studenata za svaki predmet (modul) obavlja se tijekom nastave i na završnom ispitu što svaka sastavnica detaljnije utvrđuje svojim pravilnikom i /ili studijskim programom, pri čemu student na pojedinom predmetu tijekom nastave mogu ostvariti od najmanje 50 % do najviše 70 % ocjenskih bodova, dok se preostali postotak ocjenskih bodova od najviše 50% do najmanje 30 % može ostvariti na završnom ispitu.

Studenti koji su tijekom nastave ostvarili

- od 0 do 49,9 % ocjenskih bodova od ocjenskih bodova koje je bilo moguće steći tijekom nastave kroz oblike kontinuiranog praćenja i vrednovanja studenta sukladno pravilniku i/ili studijskom programu sastavnice ocjenjuje se ocjenom F (neuspješan), ne mogu steći ECTS bodove i moraju ponovo upisati predmet,
 - 50 i više ocjenskih bodova od bodova koje je bilo moguće steći tijekom nastave kroz oblike kontinuiranog praćenja i vrednovanja studenta sukladno pravilniku i/ili studijskom program sastavnice, mogu pristupiti završnom ispitu.
- (3) Ispitni prag na završnom ispitu ne može biti manji od 50 % uspješno riješenog ispita.
 - (4) Konačna ocjena je zbroj postotaka ostvarenog tijekom nastave i postotka ostvarenog na završnom ispitu, a utvrđuje se sukladno članku 43. ovog Pravilnika.

ČLANAK 43.

Ocjenjivanje studenata na temelju konačnog uspjeha

- (1) Ocjenjivanje studenata na temelju konačnog uspjeha obavlja se kako slijedi:

Ocjena izvrstan (5) odgovara ocjeni A u skali ECTS-a i postotku uspješnosti od 90 do 100 %

Ocjena vrlo dobar (4) odgovara ocjeni B u skali ECTS- a i postotku uspješnosti od 75 do 89,9 %

Ocjena dobar (3) odgovara ocjeni C u skali ECTS- a i postotku uspješnosti od 60 do 74,9 %

Ocjena dovoljan (2) odgovara ocjeni D u skali ECTS-a i postotku uspješnosti od 50 do 59,9 %

Ocjena nedovoljan (1) odgovara ocjeni F u skali ECTS-a i postotku uspješnosti od 0 do 49,9 %.

ČLANAK 46.

Prigovor na ocjenu

Student koji smatra da je oštećen ocjenjivanjem na završnom ispitu ima pravo u roku 24 sata nakon priopćenja ocjene izjaviti pisani prigovor dekanu odnosno pročelniku odjela. Prigovor mora biti obrazložen.

- (1) Ako prigovor smatra osnovanim dekan odnosno pročelnik odjela će u roku od 24 sata od zaprimanja prigovora imenovati povjerenstvo sastavljeno od tri člana. Nastavnik s čijom ocjenom student nije bio zadovoljan ne može biti predsjednik povjerenstva.
- (2) Pisani ispit ili pisani dio ispita neće se ponoviti pred povjerenstvom, već će ga ono ponovno ocijeniti. Ako je ispit usmeni ili se sastoji i od usmenog dijela provjere znanja dekan odnosno pročelnik odjela će odrediti vrijeme polaganja ispita koji se treba održati što ranije, a ne može biti održan kasnije od tri radna dana po izjavljenom prigovoru.
- (3) Povjerenstvo donosi odluku većinom glasova

Mogućnost izvođenja nastave na stranom jeziku:

Trenutno ne postoji kapaciteti.

Ostale napomene (vezane uz kolegij) važne za studente:

Evidencija pohađanja nastave vodi se i za predavanja i za seminare. Prisustvo na predavanjima i na seminarima provodit će se prozivkom na svakom satu. Student/ica može izostati s 30% studijskog programa odnosno maksimalno imati 9 izostanaka s predavanja i/ili seminara u tijeku semestra.

SATNICA IZVOĐENJA NASTAVE (za akademsku 2024./2025. godinu)

Raspored nastave

Datum	Predavanja (vrijeme i mjesto)	Seminari (vrijeme i mjesto)	Vježbe (vrijeme i mjesto)	Nastavnik
26.02.2025.	11,00 – 12,00 P1 Z2	12,00 – 13,00 S1 Z2		Izv. prof. dr. sc. Marko Medved Ana Depope, mag. soc
05.03.2025.	11,00 – 13,00 Z6 P2-3 Z6			Izv. prof. dr. sc. Marko Medved
12.03.2025.	08,00 – 10,00 P4-5 Z7			Izv. prof. dr. sc. Marko Medved
19.03.2025.	8,00 – 10,00 P6-7 Z5			Izv. prof. dr. sc. Marko Medved
26.03.2025.	11,00 – 13,00 P8-9 Z6			Izv. prof. dr. sc. Marko Medved
02.04.2025.	11,00 – 14,00 P10-12 Z1			Izv. prof. dr. sc. Marko Medved
09.04.2025.	12,00 – 14,00 P13-14 Z1			Izv. prof. dr. sc. Marko Medved
16.4.2025.	12,00-13,00 P15 Z1	13,00 – 14,00 S2 Z1		Izv. prof. dr. sc. Marko Medved Dr.sc. Ivana Tutić Grokša
23.04.2025.		11,00-14,00 S3-5 Z2		Dr.sc. Ivana Tutić Grokša
07.05.2025.		11,00-13,00 S6-7 Z2		Dr.sc. Ivana Tutić Grokša
14.05.2025.		11,00-13,00 S8-9 Z1		Dr.sc. Ivana Tutić Grokša
15.05.2025.		12,00-14,00 S10-11 Z1		Dr.sc. Ivana Tutić Grokša
21.5.2025.		12,00-14,00 S12-13 Z1		Dr.sc. Ivana Tutić Grokša
28.5.2025.		12,00-14,00 S14-15 Z2		Ana Depope, mag. soc.(1 sat) Dr.sc. Ivana Tutić Grokša (1sat)

Popis predavanja, seminara i vježbi:

P	PREDAVANJA (tema predavanja)	Broj sati nastave	Mjesto održavanja
1	O etici	1	Z2
2	O skrbi	1	Z6
3	Etika zdravstvene skrbi	1	Z6
4	Bioetika – pojam, definicija, interdisciplinarnost	1	Z7
5	Bioetička načela u radiologiji	1	Z7
6	Etičke teorije	1	Z5
7	Dijalektika autonomije i odgovornosti u pluralističkom svijetu	1	Z5
8	Informirana suglasnost pacijenta	1	Z6
9	Istina i privatnost pacijenata	1	Z6
10	Načelo pravednosti i prava pacijenata	1	Z1
11	Etičko savjetovanje i klinička etička povjerenstva	1	Z1
12	Bio-psiho-socijalna perspektiva rješavanja etičke dileme (prikazi slučaja)	1	Z1
13	Kodeks etike i deontologije radioloških tehnologa	1	Z1
14	Etika zdravstvene skrbi i moralni distres	1	Z1
15	Zaključno o etici zdravstvene skrbi	1	Z1
	Ukupan broj sati predavanja	14	

S	SEMINARI (tema seminara)	Broj sati nastave	Mjesto održavanja
1	Kako napisati seminarski rad i izložiti seminarsku prezentaciju?	1	Z2
2-3	Seminarske prezentacije	2	Z1
4-10	Seminarske prezentacije	7	Z2
11	Seminarske prezentacije	1	Z1
12	Etika skrbi i feminizam	1	Z1
13	Informirani pristanak	1	Z2
14-15	Pružanje zdravstvene skrbi manjinskim skupinama	2	Z2
	Ukupan broj sati seminara	15	

ISPITNI TERMINI (završni ispit)	
1.	13.06.2025.
2.	03.07.2025.
3.	09.09.2025.
4.	24.09.2025.